

Utrikesutskottets betänkande 2024/25:UU8

Internationellt bistånd

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande motioner om internationellt bistånd från allmänna motionstiden 2024/25. Betänkandet fokuseras på frågor om civilsamhällets roll i biståndet. Utskottet föreslår att riksdagen avslår alla motionsyrkanden. I betänkandet finns fem reservationer (S, V, C, MP) och ett särskilt yttrande (C).

Behandlade förslag

Cirka 100 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2024/25.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Civilsamhällets roll i det internationella biståndet.....	5
Motioner som bereds förenklat.....	12
Reservationer	13
1. Genomförandemodell för bistånd genom CSO, punkt 1 (S).....	13
2. Genomförandemodell för bistånd genom CSO, punkt 1 (V)	14
3. Genomförandemodell för bistånd genom CSO, punkt 1 (C)	17
4. Genomförandemodell för bistånd genom CSO, punkt 1 (MP)	18
5. Stöd till information, freds rörelsen och fackliga organisationer, punkt 2 (S, V, MP)	20
Särskilt yttrande.....	22
Civilsamhällets roll i biståndet (C).....	22
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	23
Motioner från allmänna motionstiden 2024/25	23
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	33

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Genomförandemodell för bistånd genom CSO

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:63 av Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V) yrkandena 1–5 och 11–13,

2024/25:2625 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 3,

2024/25:3106 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkandena 29 och 30 samt

2024/25:3168 av Anna Lasses m.fl. (C) yrkande 7.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (MP)

2. Stöd till information, fredsrörelsen och fackliga organisationer

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:63 av Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V) yrkandena 6, 8 och 9,

2024/25:1627 av Matilda Ernkranz m.fl. (S) yrkande 2 och

2024/25:2625 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 4.

Reservation 5 (S, V, MP)

3. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 13 mars 2025

På utrikesutskottets vägnar

Aron Emilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Aron Emilsson (SD), Morgan Johansson (S), Alexandra Völker (S), Yasmine Eriksson (SD), Olle Thorell (S), Margareta Cederfelt (M), Linnéa Wickman (S), Ann-Sofie Alm (M), Håkan Svenneling (V), Magnus Berntsson (KD), Kerstin Lundgren (C), John E Weinerhall (M), Jacob Risberg (MP), Stefan Olsson (M), Johan Büser (S), Katarina Tolgfors (M) och Elin Nilsson (L).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet ca 100 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden under riksmötet 2024/25 om internationellt bistånd. Av dessa bereds ett åttiotal motionsyrkanden i förenklad ordning med hänvisning till att betänkandet fokuserar på utvecklingsamarbete med civilsamhället.

Utskottet beredde våren 2024 motioner om övergripande biståndspolitiska frågor och kommenterade regeringens reformagenda för biståndet i betänkande 2023/24:UU8. I betänkandet behandlades även motioner om bistånd till Ukraina. Vidare har utskottet berett motioner om biståndsfrågor som gäller handel, humanitärt stöd, fred och säkerhet, demokrati och mänskliga rättigheter, Agenda 2030, migration, klimat, jämställdhet, sexuella rättigheter och reproduktiv hälsa samt fattigdomsbekämpning och stärkt hälsa i betänkande 2022/23:UU6. Där behandlades även frågor om fokusering av och villkor för biståndet, biståndsnivåer och OECD-Dacs regelverk för officiellt utvecklingsbistånd (official development assistance, ODA). Motioner om multilateralt bistånd kommer att beredas i betänkande 2024/25:UU11. Motioner om bistånd till Palestina har beretts i betänkande 2023/24:UU15.

En förteckning över de motionsyrkanden som bereds i förenklad ordning finns i bilaga 2. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

Statssekreterare Diana Janse, från UD redogjorde den 23 januari 2025 för regeringens strategi för utvecklingsamarbete med det civila samhället. Utskottet besökte den 11 mars Sida för att få information om myndighetens arbete med att införa regeringens reformagenda.

Under beredningen av ärendet har kanslichef Jan Pettersson och utredningssekreterare Númi Östlund, informerat utskottet om Expertgruppens för biståndsanalys rapport Reformagens genomförande: En statusrapport (rapport 2024:8).

Utskottet träffade den 13 februari företrädare för svenska civilsamhällesorganisationer som är aktiva inom utvecklingsbiståndet. Vid mötet diskuterades bl.a. frågor om prioriterade länder och kontexter för biståndet samt mål och principer för biståndets genomförande. Vid mötet deltog representanter för Rescue, Diakonia, We Effect, RFSU, Svenska Afghanistankommittén, Act Svenska kyrkan, RFSL, Framtidsjorden, Kristna fredsrörelsen, Islamic relief Sverige, Union to Union, Svenska missionsrådet, Barnfonden, Svenska Röda Korset och Operation 1325.

Utskottets överväganden

Civilsamhällets roll i det internationella biståndet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om civilsamhällets roll i det internationella biståndet.

Jämför reservation 1 (S), 2 (V), 3 (C), 4 (MP) och 5 (S, V, MP).

Motionerna

I kommittémotion 2024/25:63 av Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V) yrkande 1 anförs att Sidas ingångna avtal med civilsamhällesorganisationer om utvecklingssamarbete ska fortsätta och få löpa ut i enlighet med vad som tidigare avtalats. I yrkande 2 anförs att regeringen bör verka för effektiv finansiering i samklang med biståndseffektivitetsagendan till civilsamhället – i Sverige, i multilaterala organisationer och i den internationella givar-samordningen. I yrkande 3 anförs att regeringen bör återkomma med en plan för att säkra närvaron av mindre civilsamhällesorganisationer inom biståndet. I yrkande 4 anförs att regeringen bör återkomma med ett förändrat regelverk för finansiering i syfte att underlätta för mindre organisationer att bedriva biståndsverksamhet. I yrkande 5 anförs att regeringen bör uppdraga åt Sida att inte begränsa antalet avtalsled vad gäller stöd till utvecklingssamarbete via civilsamhället. I yrkande 6 anförs att regeringen omgående bör återställa informationsstödet till svenska biståndsorganisationer. I yrkande 8 anförs att regeringen omgående bör återinföra det avskaffade stödet till den svenska freds-rörelsen. I yrkande 11 anförs att regeringen i den kommande civilsamhällesstrategin måste säkerställa verktyg för en ökad, regelbunden och formaliserad dialog med civilsamhället. I yrkande 12 anförs att regeringen måste säkerställa att civilsamhällesorganisationer inkluderas inför övergripande beslut om, och förändringar av, bistånds- och utvecklingspolitiken, särskilt vad gäller beslut som direkt rör organisationerna själva. I yrkande 13 anförs att regeringen i kommande civilsamhällesstrategi bör återkomma med en plan för att säkra långsiktighet i kommande avtal, med utgångspunkt i att de som regel bör löpa under minst fem år.

I kommittémotion 2024/25:1627 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 2 understryks vikten av att prioritera stöd till det fackliga biståndet för att bekämpa orättvisor samt motverka exploatering av arbetare.

I kommittémotion 2024/25:2625 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 3 påtalas vikten av ett starkt, pålitligt och långsiktigt utvecklingsstöd via det svenska civilsamhället. I yrkande 4 anförs att informations- och kommunikationsstödet till svenska biståndsorganisationer bör återinföras.

I kommittémotion 2024/25:3106 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 29 understryks vikten av folkrörelsebistånd och framhålls civilsamhällets roll i utvecklingssamarbetet. I yrkande 30 understryks vikten av långsiktigt och rättighetsbaserat samarbete med civilsamhället.

I kommittémotion 2024/25:3168 av Anna Lasses m.fl. (C) yrkande 7 anförs att civilsamhället, både i Sverige och i mottagarländerna, är en viktig partner för att effektivt nå ut med bistånd och att det svenska civilsamhället bör ses som en självklar del av nätverket Team Sweden.

Bakgrund

Riksdagsbundna beslut om biståndet

Målet för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd är att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck (prop. 2013/14:1 utg.omr. 7, bet. 2013/14:UU2, rskr. 2013/14:75). Riksdagen har också beslutat om mål för svenskt utvecklingssamarbete inom ramen för Sveriges genomförande av Agenda 2030 (prop. 2019/20:188, bet. 2020/21:FiU28, rskr. 2020/21:154).

Riksdagen beslutade den 17 december 2024 om budgeten för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd för 2025 (prop. 2024/25:1, utg. omr. 7, bet. 2024/25:UU2, rskr. 2024/25:111–113). Beslutet innebär att biståndsbudgeten för 2025 uppgår till 56 miljarder kronor. Riksdagen beslutade även att upphäva vissa riksdagsbindningar för politiken för global utveckling (PGU). Ledamöterna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet avstod från att delta i beslutet eftersom deras förslag till anslag inom utgiftsområdet översteg de ramar som beslutats av riksdagen, och de därmed inte kunde reservera sig till förmån för sina förslag. Ledamöterna från dessa partier lade i stället fram särskilda yttranden om sin politik inom utgiftsområde 7. Samtliga dessa partier anförde i sina budgetmotioner att biståndsbudgeten skulle uppgå till minst 1 procent av BNI. Socialdemokraterna och Centerpartiet föreslog dock att anpassningen till enprocentmålet skulle ske stegvis. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet reserverade sig mot beslutet att upphäva riksdagsbindningarna vad gäller PGU.

Regeringens beslut om reformagendan för biståndet – Bistånd för en ny era

Regeringen beslutade den 14 december 2023 om en reformagenda för biståndet kallad Bistånd för en ny era som ersatt Policynamverk för svenskt utvecklingssamarbete och humanitärt stöd (skr. 2016/17:60) och Strategi för multilateral utvecklingspolitik (UD2017/21055/FN). Reformagendan anger riktningen för biståndet under kommande år och utgör även grunden för flera nya processer för att förenkla, förtydliga och effektivisera styrningen och uppföljningen av biståndet som helhet och för att förbättra de resultat som uppnås.

Regeringen konstaterar i beslutet att utvecklingssamarbetet är ett av de viktigaste utrikespolitiska verktygen för att driva och värna svenska intressen samt möta de utmaningar som vi och världen står inför. Svenskt bistånd ska skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Utgångspunkten är att svenskt bistånd klassificeras som ODA enligt Organisationen för ekonomiskt samarbete och utvecklings (OECD) biståndskommitté (Dac).

Svenskt bistånd ska enligt regeringen genom tydliga mål och strategier åstadkomma förändring och verka för fria, välfungerande demokratiska samhällen som genom ekonomisk utveckling och handel själva höjer sin levnadsstandard och därigenom skapar bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Regeringen konstaterar att svenskt bistånd är generöst men inte oändligt. I en värld med omfattande behov där finansieringsgapet växer är det nödvändigt att prioritera. Regeringen kommer därför att göra tematiska prioriteringar med fokus på fattigdomsbekämpning och hälsoinsatser för de mest utsatta, insatser som främjar demokrati och frihet och bekämpar förtryck, ett utökat och effektiviserat klimatbistånd, insatser som stärker kvinnors och flickors frihet och egenmakt, insatser som stärker synergien mellan bistånds- och migrationspolitiken samt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd.

Andelen bistånd som kanaliseras via kärnstöd till multilaterala organisationer ska begränsas och andelen bistånd som kanaliseras via civilsamhället ska öka. Det multilaterala samarbetet ska fokuseras på de organisationer som arbetar med de tematiska prioriteringarna, samt med humanitär flyktinghjälp och barns rättigheter. En särskild satsning görs på insatser för att skapa förutsättningar för fria val.

Utvecklingssamarbetet ska utgöra en del av den svenska utrikespolitiken. Därför ska extern kommunikation till utländska målgrupper om svenska biståndsfinansierade insatser förtydligas och öka där det är relevant. Det kan gälla i både internationella forum och samarbetsländer. De säkerhetspolitiska, demokratiska och ekonomiska effekterna av den ryska aggressionen i det större närområdet är långtgående.

Den ryska aggressionen har lett till en förnyad dynamik i arbetet med EU:s utvidgning. Regeringen avser att ha ett tydligt fokus på demokrati, mänskliga rättigheter och reformer för ett framtida EU-medlemskap för länder i närområdet som strävar efter det och att bidra till stärkta förutsättningar för deras EU-integration. Regeringen kommer också att arbeta för att stärka civilsamhället i dess arbete med samhällsenlig utveckling och medborgerligt ansvarsutkrävande.

Regeringens tematiska prioriteringar fokuserar på de områden där Sverige har intressen och kan bidra med störst mervärde genom en bred resursbas och upparbetad erfarenhet samt där det finns bäst förutsättningar att uppnå målen och behoven är som störst. De tematiska prioriteringarna i reformagendan är fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning, förbättrad hälsa för de allra mest utsatta, främjande av frihet och bekämpande

förtryck, utökat och effektiviserat klimatbistånd, stärkande av kvinnors och flickors frihet och egenmakt, stärkta synergier mellan bistånds-, handels- och migrationspolitiken och stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd.

Regeringens styrning av det internationella biståndet ska vara strategisk och syfta till att regeringens prioriteringar får största möjliga genomslag. Tydligare styrning ska också säkerställa att biståndet är en effektiv del av den samlade svenska utrikespolitiken. Verksamheter som finansieras med biståndsmedel ska genomslås av tydliga krav på resultat, effektivitet, långsiktighet och transparens. Uppföljningen av resultat ska stärkas. Det svenska biståndets resultat ska kunna redovisas mot tydliga och mätbara mål inom ramen för regeringens prioriteringar.

Regeringen kommer att utgå från de tematiska och geografiska prioriteringarna när den tar fram nya strategier eller uppdaterar befintliga strategier. Resultat inom biståndet uppnås över tid och långsiktighet i styrningen är avgörande för att biståndet ska få effekt. Regeringen avser därför att gå från bilaterala biståndsstrategier till det nya konceptet landstrategier. Dessa landstrategier föregås av strategiska analyser som ger en samlad bild av Sveriges relation till landet. I strategierna bör man identifiera svenska intressen och målsättningar samt belysa tänkbara synergier mellan utvecklingsbiståndet och andra politikområden.

Transparensen i biståndspolitikerna ska öka, både för att säkerställa att medborgarna har kännedom om hur deras resurser nyttjas och för att främja extern utvärdering. Transparens är att visa vad som spenderas var, varför, av vem och med vilka resultat. Svenskt bistånd ska bli mer effektivt, resultatorienterat och katalytiskt. Ett effektivt utvecklingssamarbete är kostnadseffektivt och uppnår positiva följdverkningar bortom den specifika insatsen. Det uppnår resultat och bidrar till minskad fattigdom och ökat välbefinnande. Genom att aktivt motverka korruption och förbättra såväl styrningen som kontrollen ska Sverige stärka och vidareutveckla sina partnerskap inom utvecklingssamarbetet.

Utvecklingssamarbetet behöver även i större utsträckning fungera som hävstång för att öka den inhemska resursmobiliseringen och mobilisera privata kapitalflöden för hållbara investeringar, inte minst i Afrika. Svenskt utvecklingssamarbete genomförs i partnerskap med olika aktörer såsom regeringar, EU:s institutioner, olika FN-organ, internationella finansiella institutioner och civilsamhällesorganisationer. Stora delar av svenska biståndsmedel kanaliseras genom dessa aktörer. Svenska företag kan också bidra till regeringens arbete med fattigdomsbekämpning genom riktade insatser som gynnar företagande och privat ägande, särskilt kvinnors ägande och företagande. Sveriges påverkansarbete förs inte minst på landnivå i samarbetsländerna. För att få ökad utväxling av svenska biståndsmedel är det avgörande att den svenska biståndspolitikens prioriteringar får genomslag. Regeringen avser därför att förbättra arbetssätten med dessa aktörer.

Regeringen anger vidare att civilsamhällesorganisationer är viktiga partner i det svenska humanitära biståndet och utvecklingssamarbetet. Deras lokala

partnerorganisationer utgör en viktig del av ett lands demokratiska fundament. Lokalt ägarskap är en förutsättning för att de resultat som uppnås ska kunna upprätthållas självständigt bortom biståndet. Ekonomiskt stöd som kanaliseras via civilsamhället, inklusive via partianknutna organisationer, ska precis som övrigt bistånd vara transparent, resultatorienterat och effektivt.

Andra aktörers engagemang i, finansiering av och investeringar i utveckling bör systematiskt mobiliseras. Det gäller även den privata sektorn och svenska företag kan spela en viktig roll i genomförandet av utvecklingssamarbetet. Regeringen avser därför att bl.a. identifiera sektorer där utvecklingssamarbetets och näringslivets intressen sammanfaller och stärka arbetet där svenska företag kan bidra med kunskap, innovation, hållbara lösningar och finansiella resurser. På så vis vill regeringen öka samverkan mellan det svenska näringslivets internationella verksamhet och utvecklingssamarbetet. Utskottet konstaterade i betänkande 2023/24:UU8 att det svenska biståndet kan användas effektivare och välkomnade därför regeringens beslut om reformagendan.

Regeringens strategi för Sveriges utvecklingssamarbete med det civila samhället 2025–2029

Regeringen beslutade den 20 september 2024 om en ny strategi för Sveriges utvecklingssamarbete med det civila samhället för 2025–2029 (CSO-strategin). Regeringen konstaterar i strategin att civilsamhällesorganisationer (CSO:er) är viktiga partners i genomförandet av det svenska humanitära biståndet och utvecklingssamarbetet. Organisationerna har ett mervärde genom sin lokala närvaro och förankring och kan skapa möjligheter för människor att själva påverka och förbättra sina levnadsvillkor. Genom det civila samhället ges ökade påverkansmöjligheter för marginaliserade eller underrepresenterade grupper och minoriteter. Särskilt i konfliktmiljöer och i svåra säkerhetspolitiska kontexter kan lokala civilsamhällesorganisationer vara avgörande för att kunna genomföra biståndsinsatser. De utgör också en viktig del av ett lands demokratiska fundament. Syftet och mervärdet med denna strategi är att bidra till ett livskraftigt och pluralistiskt civilt samhälle i utvecklingsländer, och stärka dess möjlighet, kapacitet och förmåga att på ett effektivt och resultatinriktat sätt skapa bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck.

Regeringen konstaterar att ett starkt civilsamhälle i utvecklingsländer är viktigt för att kunna genomföra svenskt utvecklingsbistånd inom ett stort antal andra strategier. Det finns också uppenbara synergier med svenska intressen inom det bredare utrikespolitiska området t.ex. i fråga om demokratisk utveckling, fred och säkerhet.

Sida och mottagande organisationer ska säkerställa att mottagare av stöd i civilsamhället inte har kopplingar till våldsbejakande ideologier, extremism eller islamism och att de stöder demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Sida och mottagande organisationer ska vidare säkerställa att stöd

inte går till verksamheter som motarbetar den regelbaserade världsordningen och svenska intressen.

CSO-strategin inkluderar en ny genomförandemodell för Sidas utvecklingssamarbete genom civilsamhällesorganisationer. Strategin ska bidra till ett stärkt civilsamhälle i låg- och medelinkomstländer, konkretisera biståndets resultat, öka transparensen och spårbarheten av Sveriges bistånd och samtidigt säkerställa pluralism bland genomförande organisationer.

Regeringens nya genomförandemodell innebär att fler, även lokala, civilsamhällesorganisationer får möjlighet att ha direktavtal med Sida samtidigt som svenska civilsamhällesorganisationers mervärde som partner värnas. Transaktions- och avtalsleden blir färre, en större andel stöd når lokala civilsamhällesorganisationer i länder som är berättigade till officiellt statligt utvecklingsbistånd (ODA-länder) och ansökningsförfaranden genomförs på ett öppet, transparent och inkluderande vis.

Modellen består av tre delar. Den första delen handlar om partnerskap mellan civilsamhällesorganisationer. Stöd förmedlas då till civilsamhällsorganisationer i ODA-länder med civilsamhällesorganisationer i Sverige eller annat land. Modellens andra del rör stöd till globala, regionala och nationella organisationer som arbetar med policy- och metodutveckling för att främja demokratiskt utrymme i ODA-länder. Den tredje delen rör direktstöd till lokala civilsamhällesaktörer i ODA-länder. Det kan handla om lokala initiativ och mindre projekt som tidigare inte har kunnat få stöd om inte en svensk civilsamhällesorganisation varit involverad. Efter förslag från Sida har regeringen beslutat om en övergångsperiod fram till den 30 september 2025 då den nya genomförandemodellen ska införas.

Regeringen understryker att transparensen i redovisningen av medlen inom strategin ska öka. Alla organisationer som erhåller stöd genom CSO-strategin ska rapportera data om stödets användning till Sida. Av redovisningen ska också framgå vilket land som stödet kan knytas till där så är relevant. Sida ska säkerställa att alla data som rapporteras in finns lättillgängliga för allmänheten via digitala kanaler, t.ex. genom OpenAid.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser liksom regeringen att det civila samhället och dess organisationer är en stark förändringskraft som har en nyckelroll i arbetet för fattigdomsminskning, demokratiutveckling och genomförandet av Agenda 2030. Många av organisationerna har stor potential att verka lokalt och nära de fattiga och förtryckta människor som det svenska biståndet syftar till att nå. Civilsamhällesorganisationer är därmed viktiga partner i genomförandet av det svenska humanitära biståndet och utvecklingssamarbetet. Organisationerna har ett mervärde genom sin lokala närvaro och förankring och kan skapa möjligheter för människor att själva påverka och förbättra sina levnadsvillkor.

Utskottet konstaterar att civilsamhällesorganisationer utgjorde Sveriges största partnerkategori med ett totalt stöd om 10,7 miljarder kronor under 2023, motsvarande 43 procent av Sidas totala utbetalningar. Verksamhet sker på såväl global nivå som nationellt i låg- och medelinkomstländer. Stöd genom civilsamhällesorganisationer har bidragit till arbetet för att minska fattigdom och stärka demokrati, exempelvis genom insatser för mänskliga fri- och rättigheter, demokrati och rättsstatens principer samt humanitärt bistånd. Under 2023 gick 35 procent av det tematiska stödet för mänskliga fri- och rättigheter och demokrati motsvarande 5,4 miljarder kronor till insatser som syftar till att stärka civilsamhället.

Utskottet välkomnar att regeringen avser att öka andelen stöd till civilsamhället för att bidra till att skydda och stärka civila samhällets möjligheter att verka i partnerländer (prop. 2024/25:1, utg. omr. 7). Utskottet instämmer i regeringens bedömning att svenskt bistånd i högre utsträckning bör nå fram till lokala organisationer i partnerländer i syfte att bidra till ett livskraftigt, pluralistiskt och fristående civilsamhälle. Långsiktigt stöd bör ges i syfte att främja ett starkt lokalt ägarskap och inflytande i enlighet med subsidiaritetsprincipen. Det är även viktigt att skapa förutsättningar för det civila samhällets aktörer att kunna agera självständigt och finna diversifierad finansiering. Utskottet välkomnar därutöver att regeringen i CSO-strategin understryker vikten av att Sida och mottagande organisationer säkerställer att mottagare av stöd i civilsamhället inte har kopplingar till våldsbejakande ideologier, extremism eller islamism och att de stödjer demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter.

Utskottet har i andra sammanhang uttalat sig om prioriteringar inom biståndet, bl.a. i budgetbetänkandet för utgiftsområde 7 hösten 2024 (bet. 2024/25:UU2). Dessa prioriteringar bör gälla även för hur stödet via CSO fördelas. Utskottet är utöver detta inte berett att ta ställning till de detaljerade förslag om hur medlen bör fördelas som framförs i motioner.

Utskottet konstaterar att regeringen har beslutat om en ny genomförandemodell för bistånd via CSO. Statssekreterare Diana Janse från UD, redogjorde vid en föredragning för utskottet den 23 januari 2025 för de bärande principerna för den nya modellen:

- Ansökningsprocessen är mer transparent och rättvis.
- Modellen uppmuntrar till nytänkande och innovativa insatser.
- Lokalisering och andelen stöd som når lokala organisationer ökar.
- Fler direktavtal med Sida och färre transaktionsled ger minskade hierarkier mellan civilsamhällesorganisationer.
- Fler typer av verksamheter och civilsamhällesorganisationer kommer att kunna ansöka om stöd, bl.a. genom att olika stora stöd ges.
- De civilsamhällesorganisationer som Sida stödjer ska eftersträva långsiktighet i sin verksamhet.
- Civilsamhällesorganisationernas självständighet ökar (Egeninsatsen höjs till 15 procent).

Utskottet anser liksom regeringen att den nya genomförandemodellen innebär att fler, även lokala, civilsamhällesorganisationer får möjlighet att ha direktavtal med Sida samtidigt som svenska civilsamhällesorganisationers mervärde som partner värnas. Transaktions- och avtalsleden blir färre, en större andel stöd når lokala civilsamhällesorganisationer i länder som är berättigade till officiellt statligt utvecklingsbistånd (ODA-länder) och ansökningsförfaranden genomförs på ett öppet, transparent och inkluderande vis. Utskottet välkomnar även att modellen innebär att fler typer av verksamheter och organisationer kommer att kunna ansöka om stöd. Samtidigt konstaterar utskottet att den nya modellen innebär en stor förändring för organisationerna och välkomnar därför att regeringen, på förslag av Sida, beslutat om en övergångsperiod fram till den 30 september 2025. Detta möjliggör en mer gedigen ansökningsprocess. Utskottet vill också understryka vikten av att modellen följs upp, utvärderas och vid behov anpassas så att de uppsatta målen uppnås på ett effektivt sätt.

Vid utskottets möte med företrädare för svenska civilsamhällesorganisationer den 13 februari diskuterades framför allt frågor om mål och principer för biståndet samt prioriterade länder och kontexter för biståndet. Diskussionerna utgör ett värdefullt underlag för utskottets fortsatta beredning av biståndspolitiska frågor, bl.a. i beredningen av nästa års budget för utgiftsområde 7.

Utskottet avstyrker motionerna 2024/25:63 yrkandena 1–6, 8, 9 och 11–13, 2024/25:2625 yrkandena 3 och 4, 2024/25:3106 yrkandena 29 och 30, 2024/25:3168 yrkande 7 och 2024/25:1627 yrkande 2.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsförslag som beretts i förenklad ordning.

Utöver de yrkanden som behandlas tidigare i detta betänkande finns förslag i motioner som är föremål för förenklad motionsberedning enligt de riktlinjer som riksdagen har fastslagit med anledning av Riksdagskommitténs betänkande Riksdagen i en ny tid (framst. 20025/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr 2005/06:333–335) och i enlighet med promemorian Förenklad motionsberedning under valperioden 2023–2026 som utrikesutskottet fastställde i oktober 2023. Utskottet har under beredningen kommit fram till att de yrkanden som redovisas i bilaga 2 inte kan vara aktuella för något tillkännagivande från riksdagen, och ett enigt utskott avstyrker yrkandena. Detta kan innebära att partier vidhåller de synpunkter som framförs i motionsyrkandena men att de avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

Reservationer

1. Genomförandemodell för bistånd genom CSO, punkt 1 (S)

av Morgan Johansson (S), Alexandra Völker (S), Olle Thorell (S),
Linnéa Wickman (S) och Johan Büser (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3106 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkandena 29 och 30 samt
avslår motionerna

2024/25:63 av Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V) yrkandena 1–5 och 11–13,

2024/25:2625 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 3 och

2024/25:3168 av Anna Lasses m.fl. (C) yrkande 7.

Ställningstagande

Sveriges bistånd har historiskt omvittnat god effektivitet. När OECD:s biståndskommitté Dac granskade det svenska biståndet 2019 kom den fram till att det håller mycket hög kvalitet och är effektivt. En stark bidragande faktor var Sveriges mång facetterade biståndsportfölj, där bilateralt stöd fokuserat på de minst utvecklade länderna blandades med långsiktigt kärnstöd till multilaterala organisationer och ett tätt samarbete med civilsamhället. Detta har nu äventyrats på grund av regeringens nedskärningar och ogenomtänkta och hastiga förändringar.

Den nya strategin för civilsamhällets roll i biståndet för åren 2025–2029 är dock ett steg i en mer förutsägbar riktning, även om vi socialdemokrater är kritiska till flera av reformerna då de riskerar att försvaga både biståndet och civilsamhällets oberoende.

Strategin riskerar att göra biståndet mer politiskt styrt och anpassat efter kortsiktiga svenska intressen, snarare än att det fokuseras på de långsiktiga målen om fattigdomsbekämpning, demokrati, mänskliga rättigheter och hållbar utveckling.

Kravet på ökad egenfinansiering för civilsamhällesorganisationer är också oroande. Att täcka minst 15 procent av sin finansiering med egna medel innebär en stor ekonomisk börda och stora negativa konsekvenser för civilsamhällets möjlighet att verka i sin egen rätt, särskilt för mindre aktörer. Många av dessa organisationer saknar insamlingsresurser och riskerar att tvingas dra ned på sina insatser. Att regeringen gör denna ändring utan att varken göra en egen konsekvensanalys eller samråda med civilsamhället är

anmärkningsvärt. Det går emot de gemensamma åtaganden som anger att regeringen ska samråda med berörda civilsamhällesorganisationer inför övergripande och principiella beslut om den svenska biståndspolitiken och inför förestående förändringar i politiken som direkt berör civilsamhällesorganisationernas verksamhet och villkor.

Begränsningen av vidareförmedling av biståndsmedel väcker också frågor då det riskerar att minska biståndets träffsäkerhet. Partnerskap mellan det svenska civil samhället och lokala civilsamhällesorganisationer har varit avgörande för att säkerställa att medlen når fram dit där de behövs mest. Lokala aktörer har ofta inte den administrativa kapaciteten att hantera direkta internationella biståndsmedel.

Tidigare har Sida haft ett stort oberoende i fråga om att välja samarbetspartner utifrån sina expertkunskaper och långsiktiga perspektiv, men nu ges Regeringskansliet större inflytande över dessa beslut. Sidans oberoende måste värnas. Ett politiskt styrt bistånd riskerar att undergräva både biståndets legitimitet och dess genomslagskraft.

Sammanfattningsvis innebär den nya civilsamhällesstrategin betydande förändringar som riskerar att försvaga Sveriges biståndsarbete. Genom att försvåra vidareförmedling av bistånd, öka kraven på egenfinansiering och stärka det politiska inflytandet över Sida hotar strategin civilsamhällets oberoende och biståndets långsiktighet. Vi socialdemokrater anser att civilsamhällets roll i biståndet måste stärkas, inte försvagas. Vi avvisar dessa förändringar och vill återställa biståndet till ett långsiktigt och rättighetsbaserat samarbete med civilsamhället.

2. Genomförandemodell för bistånd genom CSO, punkt 1 (V)

av Håkan Svenneling (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:63 av Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V) yrkandena 1–5 och 11–13
samt

avslår motionerna

2024/25:2625 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 3,
2024/25:3106 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkandena 29 och 30 samt
2024/25:3168 av Anna Lasses m.fl. (C) yrkande 7.

Ställningstagande

Regeringen har tidigare aviserat att det bistånd som kanaliseras via civilsamhället ska öka. Samtidigt konstaterar biståndsplattformen Concord i sin granskning av Sveriges politik för global utveckling (Barometer 2024) att ”den faktiska ökningen i budgeten är så marginell att den med svårighet kan kallas en ökning”.

Under 2025 kommer Sidas avtal med en lång rad organisationer som bedriver bistånd till civilsamhället att sägas upp. Detta trots att många av avtalen löper över flera år och fortfarande har lång tid kvar. Orsaken till det hastiga beslutet är myndighetens samlade tolkning av regeringens styrning. Det är alltså en direkt konsekvens av regeringens förda politik.

Den demokratiska utvecklingen i världen går åt helt fel håll. V-Dem 2024 konstaterar att hela 71 procent av världens befolkning nu lever i icke-demokratiska länder. De demokratiska framstegen i världen har spolats tillbaka flera decennier. FN konstaterar en global tillbakagång vad gäller jämställdhet mellan kvinnor och män. Det handlar bl.a. om att grundläggande rättigheter som rör sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, utbildning och organisationsfrihet sätts på undantag. I den repressiva utvecklingen märks bl.a. angrepp på civilsamhället. Ett verktyg är t.ex. inskränkt finansiering för organisationer. Det gör att det svenska civilsamhället kan spela en avgörande roll för den demokratiska utvecklingen i världen. Dessvärre går regeringens politik i direkt motsatt riktning.

I regeringens reformagenda för biståndet går att läsa att en av de tematiska prioriteringarna är att öka stödet till civilsamhället och försvarare av mänskliga fri- och rättigheter och demokrati. Tyvärr gör man i praktiken tvärtom. Det går inte att som regeringen gör slå fast att civilsamhället är en viktig aktör och samtidigt dra undan mattan för detsamma. Att man inte ser kopplingen mellan civilsamhället i Sverige och i mottagarländerna är märkligt.

Regeringen har som målsättning att kapa kostnaderna för det bistånd som går till svenska civilsamhälleliga organisationer. Ett indraget stöd till organisationerna är ett direkt slag mot civilsamhället i mottagarländerna. När de befintliga avtalen nu sägs upp påverkas finansieringen för nästan 2 000 organisationer runt om i världen: fackförbund, trossamfund, miljöorganisationer, barnrättsorganisationer, kvinnorrättsorganisationer och jordbrukskooperativ.

Sida har lämnat en redovisning i tre delar av förändringar i civilsamhällesbiståndet. Myndigheten bedömer i del två att kostnaderna för handläggning av insatser skulle öka om den själv i större utsträckning skulle ta över förmedlingen av bistånd till det civila samhället (ärendenr 24/000530). Det som skulle bli kapade kostnader blir i stället ökade kostnader. I redovisningen konstaterar dessutom att det finns betydligt fler potentiellt negativa effekter än positiva, inte minst en minskad pluralism. Sida menar att det svenska civilsamhällets organisationer ”på ett unikt sätt [kan] stärka partners kapacitet vad gäller interdemokrati och arbete för demokratisering”. Man skriver vidare om de unika möjligheterna att driva för Sverige

prioriterade frågor som t.ex. hbtqi-personers rättigheter, jämställdhet, antikorruption samt barns och ungas inflytande.

Att ingångna avtal sägs upp och att man övergår till en hastigt framtagen modell där stödet till civilsamhällets så viktiga organisationer drastiskt minskas kan inte motiveras. Regeringens beslut är helt och hållet tagit utifrån ideologiska skäl. De ingångna avtal som med det nya beslutet upphör borde ha fått fortsätta gälla och löpa ut i enlighet med vad som tidigare avtalats.

Regeringen bör verka för effektiv finansiering i samklang med biståndseffektivitetens agendan till civilsamhället – i Sverige, i multilaterala organisationer och i den internationella givarsamordningen.

Det finns många frågetecken och oklarheter kring hur biståndet ska se ut framöver. Sedan sitt tillträde har regeringen skött hanteringen av svenskt bistånd oerhört världslost – i direkt motsättning till det transparenta och effektiva bistånd som behövs.

Att regeringen minskar stödet till svenska biståndsorganisationer är helt i linje med den förda politiken i stort, där civilsamhällets engagemang på vitt skilda områden kringskärs. Regeringen går till angrepp mot en rad organisationer och institutioner som alla värnar det demokratiska varandet. Det handlar bl.a. om nedskärningar inom folkbildning, om indraget stöd till etniska organisationer och om inskränkningar för organisationer som arbetar med bistånd.

Regeringens strategi för utvecklingsarbete med det civila samhället för 2025 innebär ett ökat egenfinansieringskrav. Det är en mycket oroväckande utveckling. För små organisationer innebär det en dubbling redan i år eller en tredubbling fr.o.m. nästa år. Flera av de mindre organisationerna har meddelat att de inte kommer att klara av att samla in de medel som behövs. Små civilsamhällesorganisationer riskerar att tvingas stänga ned. Deras långa och upparbetade relationer, särskilda expertis samt unika möjligheter att nå särskilda grupper riskerar att gå helt förlorade. Små civilsamhällesorganisationer tillför ett betydande mervärde till svensk internationell samverkan, inte minst genom deras unika möjligheter att nå särskilda, ofta särskilt utsatta, grupper. Regeringen bör återkomma med en plan för att säkra närvaron av mindre civilsamhällesorganisationer inom biståndet. Regeringen bör också återkomma med ett förändrat regelverk för finansiering i syfte att underlätta för mindre organisationer att bedriva biståndsverksamhet.

Sidas utgångspunkt är att det i framtiden inte ska finnas mer än ett avtalsled efter Sidas avtalspartner, med viss möjlighet till två led i undantagsfall. Det drabbar organisationer som i dag använder sig av fler led. Många gånger är det helt nödvändigt med fler än ett led för att kunna nå lokala eller särskilt utsatta organisationer. Risker är att möjligheten till undantag tolkas så restriktivt att det i praktiken blir omöjligt att bedriva vissa typer av projekt.

Det kan vid en första anblick tyckas säkrare och mer effektivt att minimera antalet transaktionsled. I själva verket kan det vara tvärtom. Att överföra stora summor pengar till en lokal organisation med svaga strukturer i ett land med

utbredd fattigdom är ett risktagande ur korruptionssynpunkt. På samma sätt kan instabila samhällsstrukturer och institutioner innebära att pengarna inte kommer fram. Erfarenheter från länder som Malaysia och Panama där myndigheterna stängt ned olika organisationers bankkonton är ett exempel. Det kan också vara så att en partnerorganisation ännu inte besitter den kapacitet och kompetens som behövs för att hantera större transaktioner och att ett av målen med samarbetet är att stärka de ekonomiska strukturerna. Därtill finns det länder vars lagstiftning begränsar transfereringar, vilket gör det svårt eller omöjligt att begränsa antalet led till ett enda. Sammantaget kan t.ex. en större regional partner eller annan part vara nödvändig för att pengarna ska hamna rätt och komma till största möjliga nytta. Regeringen bör uppdrå åt Sida att inte begränsa antalet avtalsled så som föreslagits.

3. Genomförandemodell för bistånd genom CSO, punkt 1 (C)

av Kerstin Lundgren (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3168 av Anna Lasses m.fl. (C) yrkande 7 och avslår motionerna

2024/25:63 av Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V) yrkandena 1–5 och 11–13,

2024/25:2625 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 3 och

2024/25:3106 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkandena 29 och 30.

Ställningstagande

Det finns ett stort värde i en utvecklingspolitik där breda lager av det svenska civila samhället och näringslivet är direkt engagerade i ett sammanhållet Team Sweden. Det utgör den historiska grunden för Sveriges internationella utvecklingspolitik och är en förutsättning för Sveriges framgångsrika arbete på området. Medan Sveriges offentliga utvecklingssamarbete i många olika länder sträcker sig fem decennier bakåt i tiden har representanter för vissa delar av det svenska samhället ett hundraårigt engagemang bakom sig. Det svenska civilsamhället spelar en oumbärlig roll för att nå in i svåra kontexter dit offentliga aktörer har svårt att nå och för att möjliggöra för fler civilsamhällesorganisationer i mottagarländerna att nås av svenskt bistånd. Inte minst små organisationer och organisationer som arbetar i svåra kontexter skulle utan det svenska civilsamhällets roll som mellanhand ha svårt att ta emot svenskt stöd. Det är viktigt att våra skattepengar hanteras ansvarsfullt och med god översyn, men det är också av största vikt att dessa organisationers

erfarenheter och kontaktnät tillvaratas och fortsätter att spela en viktig roll i svenskt bistånd. Målen i Agenda 2030 kan inte uppnås utan det privata näringslivets och civilsamhällets aktiva och ansvarsfulla engagemang. Detta kan vi inte uppnå genom starkare centralisering av biståndet till Sida.

4. Genomförandemodell för bistånd genom CSO, punkt 1 (MP)

av Jacob Risberg (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2625 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 3 och avslår motionerna

2024/25:63 av Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V) yrkandena 1–5 och 11–13,

2024/25:3106 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkandena 29 och 30 samt

2024/25:3168 av Anna Lasses m.fl. (C) yrkande 7.

Ställningstagande

Sverige har en lång och stolt tradition av att bedriva internationellt utvecklingssamarbete genom våra många civilsamhällesorganisationer. Dessa organisationer har lång erfarenhet av att bedriva ett effektivt utvecklingssamarbete med stark förankring i det svenska samhället och med utgångspunkt i de behov som uttrycks på plats i utvecklingsländerna där de verkar. I konfliktmiljöer anses lokala civilsamhällesorganisationer vara avgörande för att kunna genomföra biståndsinsatser.

Strategin för stöd genom svenska organisationer i det civila samhället har handlat om att stödja partnerorganisationer i utvecklingsländer. När det svenska civilsamhället stödjer andra civilsamhällesorganisationer möjliggör det samarbete på ett sätt som en myndighet inte kan, exempelvis genom gemensamt påverkansarbete och kampanjer. Samarbetet innebär även att lokala organisationer i partnerländer får tillgång till globala och regionala plattformar och nätverk och möjlighet till kunskaps- och erfarenhetsutbyte.

I början av 2024 gjorde regeringen om strategin för samarbete med civilsamhället som även fick ett nytt namn: Strategin för Sveriges utvecklingssamarbete med det civila samhället 2024. Alla skrivningar som tydliggjorde svenska organisationers roll och mervärde i arbetet togs bort. Listan med exempel på hur problematisk framtagandet av regeringens reformagenda för biståndet har varit kan göras lång. Flera gånger har civilsamhällesorganisationer larmat om att de inte fått vara delaktiga i

framtagandet av nya beslut och att de inte ens fått information om större förändringar i tillräckligt god tid för att hinna ställa om sina verksamheter. Detta har försatt dem i en situation då de inte effektivt har kunnat planera sin verksamhet.

I mars 2024 meddelade Sida att alla avtal med strategiska partnerorganisationer skulle sägas upp och att de inte skulle få mer stöd efter årsskiftet. Det innebär att de svenska organisationernas partners från en dag till en annan fick ställa in sig på att förlora sitt stöd. Det handlar om 1750 organisationer i 90 länder. Denna snabba omställning drabbar hundratusentals människor och raserar trovärdigheten för Sveriges trovärdighet som utvecklingsaktör. Den dåvarande biståndsministern Johan Forssell sade att anledningen till att man ville avsluta finansieringen av de strategiska partnerorganisationerna var att man vill minska antalet transaktionsled. Det kan låta bra, men det regeringen inte förstår är att partnerskapet med dessa organisationer är det effektiva sättet att arbeta på. Organisationerna är specialister på sina områden och de har utarbetade arbetssätt och nätverk i mottagarländerna. Om Sida ska ta över detta, vilket är ett av regeringens förslag på väg framåt, kommer myndighetens administrativa börda att öka markant och effektiviteten minska, tvärtom vad regeringen säger sig vilja uppnå.

Just nu befinner sig alla svenska civilsamhällesorganisationer och partnerorganisationerna i limbo då ett nytt ansökningsförfarande för bistånd enligt civilsamhällesstrategin pågår. Detta är ett mycket oansvarigt och helt oacceptabelt sätt att bedriva en förändringsprocess. Do no harm-principen innebär att man förstår att bistånd och stöd kan bidra till att stärka fred och utveckling, men att det samtidigt kan bidra till att förvärpa en kontext eller konflikt om det inte sköts på ett ansvarsfullt sätt. Nu gör regeringen precis detta: skada.

I kombination med de nedskärningar regeringen gjort inom andra politikområden, t.ex. i fråga stödet till studieförbunden, folkbildningen och fredsorganisationerna kan vi inte dra någon annan slutsats än att regeringen kraftigt vill försvaga svenska folkrörelser. Jag anser tvärtom att svenska civilsamhällesorganisationers erfarenhet, expertis och roll ska värnas. Jag vill se ett starkt, pålitligt och långsiktigt utvecklingsstöd via det svenska civilsamhället.

5. Stöd till information, fredsrörelsen och fackliga organisationer, punkt 2 (S, V, MP)

av Morgan Johansson (S), Alexandra Völker (S), Olle Thorell (S), Linnéa Wickman (S), Håkan Svenneling (V), Jacob Risberg (MP) och Johan Büser (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:63 av Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V) yrkandena 6, 8 och 9,

2024/25:1627 av Matilda Ernkran m.fl. (S) yrkande 2 och

2024/25:2625 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 4.

Ställningstagande

Förutom att medlen till bistånd minskar har regeringen tagit bort informationsstödet. I praktiken innebär det en direkt avveckling av en lång rad informationskanaler, vilket i sin tur minskar transparensen och kvaliteten i svenskt bistånd. I och med att informationsstödet minskar blir även möjligheten att granska vad svenska biståndspengar används till mindre. Möjligheterna till en bred och folklig debatt om biståndet kringskärs.

Ett svenskt bistånd av hög kvalitet förutsätter en svensk biståndsdebatt av hög kvalitet. Vi behöver ta till vara den enorma kompetens och erfarenhet som finns i folkrörelserna, både när det kommer till utformningen av biståndet och i den breda utvecklingsdebatten. I en undersökning från branchorganisationen Giva om privat personers inställning till att skänka pengar framkommer det att givarna anser att det är oerhört viktigt att få kunskap om hur bidragen kommer till användning.

Regeringens beslut om att helt slå undan benen för civilsamhällets informationsverksamhet kommer att medföra att kunskaperna om svenskt bistånd minskar och riskerar i förlängningen att bidra till att stödet för internationellt bistånd minskar. Att det dessutom görs i samband med en omfattande omläggning av svenskt bistånd är ett uppenbart demokratiskt problem. Detta tycks också ske helt utan någon vidare konsekvensanalys av hur det minskade informationsstödet kommer att påverka svenskt bistånd på längre sikt. Informations- och kommunikationsstödet till svenska biståndsorganisationer borde återställas så att kunskaperna om globala rättvisefrågor och biståndets effekter kan öka i Sverige.

Sverige behöver ett starkt civilsamhälle som kritiskt kan granska regeringens beslut och bidra till sakkunskap, analyser, debatt och engagemang. Regeringen har beslutat att kapa det statliga ekonomiska stöd som i nästan 100

år getts till svenska organisationer som arbetar för fred och nedrustning. Detta sker i en tid när säkerhetsläget är mer ansträngt än på länge och stora och avgörande säkerhetspolitiska beslut tas – beslut som kommer att få konsekvenser för Sveriges roll i världen under lång tid framöver. Under 2023 uppgick stödet till drygt 20 miljoner kronor, fördelat på 18 organisationer. Det är i säkerhetspolitiska sammanhang en relativt liten summa, men den är helt avgörande för de berörda organisationerna. Stödet har fördelats via Folke Bernadotteakademien, men i myndighetens regleringsbrev för 2024 avskaffas stödet helt, med undantag för redan ingångna avtal. Det är svårt att inte tolka regeringens beslut som ett direkt angrepp på de kritiska röster som freds rörelsen utgör. Det är en allvarlig utveckling som riskerar att få långsiktiga konsekvenser för det demokratiska inflytandet och engagemanget. Att en regering drar undan stödet till organisationer som är kritiska mot regeringen är någonting vi är vana att se i länder med ett betydligt större demokratiskt underskott än i Sverige. Regeringen bör omgående återinföra det avskaffade stödet till den svenska freds rörelsen.

Regeringen bör säkerställa långsiktig finansiering till fredsorganisationer och i syfte att upprätthålla ett starkt civilsamhälle som kan granska regeringens beslut och bidra till debatt och folkligt engagemang i försvars- och säkerhetspolitiska frågor.

Fackligt bistånd, eller internationellt fackligt stöd eller solidaritetsstöd, är av avgörande betydelse för att bekämpa orättvisor och motverka exploatering av arbetare världen över. Det är därför självklart för svenska fackföreningar att engagera sig för och med ett fackligt bistånd. Fackföreningar i Sverige kan med det fackliga biståndet ge stöd till arbetare också i andra länder så att de kan organisera sig, förhandla om bättre arbetsvillkor och skydda sina rättigheter.

Genom det fackliga biståndet stärks inte enbart arbetsrelaterade frågor som arbetsrätt, kollektivavtal, förhandlingstekniker och arbetares skydd utan också bredare sociala rättigheter såsom yttrandefrihet, mötesfrihet och rätten att faktiskt få organisera sig i fackföreningar. Genom att stärka fackföreningar och arbetarnas rättigheter kan fackligt bistånd bidra till sjukssta villkor, bättre arbetsmiljöer och minskad fattigdom för den enskilde och för samhället i stort.

I krissituationer, såsom vid naturkatastrofer, väpnade konflikter eller ekonomiska kriser, kan fackligt bistånd också innebära humanitär hjälp. Fackföreningar kan bidra med resurser och stöd till arbetare som drabbats och hjälpa till med återuppbyggnad av lokala samhällen och arbetsmarknader.

Det fackliga biståndet främjar demokrati, social rättvisa och samhället i stort. Det är en solidaritet mellan arbetare som alla tjänar på. En mer jämlik värld med fler i arbete med goda arbetsvillkor är en tryggare värld för alla. Det ligger i Sveriges intresse att utöka det fackliga biståndet, inte tvärtom som är den väg som regeringen slagit in på. Det är en riktigt dålig prioritering för arbetare runtom i världen som behöver mer av fackligt bistånd och det är en riktigt dålig prioritering för Sverige.

Särskilt yttrande

Civilsamhällets roll i biståndet (C)

Kerstin Lundgren (C) anför:

I utskottets betänkande understryks civilsamhällets avgörande betydelse för att kunna bygga upp ett resilient och hållbart samhälle. Den beskrivningen håller jag med om. Därför är det mycket beklagligt att diskrepansen mellan det som regeringen säger sig vilja uppnå och det som görs i praktiken är så stor. I synnerhet riskerar de åtgärder som nu genomförs att skada det svenska civilsamhället och människors engagemang, vilka utgör en avgörande del för det svenska arbetet med ett effektivt bistånd.

Med den nya CSO-strategin och den nya genomförandemodellen, tillsammans med bl.a. nedskärningar i informationsstödet till svenska organisationer som arbetar med internationellt bistånd, riskeras nätverket skadas och värdefulla projekt gå till spillo. Den nya genomförandemodellen innebär dessutom ett förstatligande av biståndet, där en del av genomförandet nu läggs på myndigheten Sida istället för på civilsamhället. Detta drabbar inte bara det svenska engagemanget utan innebär sannolikt även en högre kostnad för det svenska samhället. I slutänden riskerar detta att drabba dem som biståndet riktar sig till på ett olyckligt sätt.

BILAGA I

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2024/25

2024/25:63 av Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de ingångna avtal som med det nya beslutet upphör den 1 januari 2025 ska fortsätta och få löpa ut i enlighet med vad som tidigare avtalats och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för effektiv finansiering i samklang med biståndseffektivitetsagendan till civilsamhället – i Sverige, i multilaterala organisationer och i den internationella givarsamordningen – och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en plan för att säkra närvaron av mindre civilsamhällesorganisationer inom biståndet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förändrat regelverk för finansiering i syfte att underlätta för mindre organisationer att bedriva biståndsverksamhet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör uppdra åt Sida att inte begränsa antalet avtalsled så som föreslagits och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen omgående bör återställa informationsstödet och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen omgående bör återinföra det avskaffade stödet till den svenska fredsrörelsen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa långsiktig finansiering till fredsorganisationer i syfte att upprätthålla ett starkt civilsamhälle som kan granska regeringens beslut och bidra till debatt och folkligt engagemang i försvars- och säkerhetspolitiska frågor och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i regleringsbrevet för Folke Bernadotteakademin för 2025 bör uppdra åt myndigheten att återuppta verksamheten med det svenska medlingsnätverket för kvinnor och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i kommande civilsamhällesstrategi måste säkerställa verktyg för en ökad, regelbunden och formaliserad dialog med civilsamhällesorganisationer i utvecklings- och biståndsfrågor och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen måste säkerställa att civilsamhällesorganisationer inkluderas inför övergripande beslut om och förändringar av bistånds- och utvecklingspolitiken, särskilt vad gäller beslut som direkt rör organisationerna själva såsom finansiering, och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i kommande civilsamhällesstrategi bör återkomma med en plan för att säkra långsiktighet i kommande avtal, med utgångspunkt i att de som regel bör löpa under minst fem år, och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa att alla aktörer som arbetar med bistånd och utvecklingssamarbete, inklusive de inom den privata sektorn, ska följa Sveriges politik för global utveckling samt den svenska politikens utvecklingsmål inom ramen för Sveriges arbete med Agenda 2030 och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att Dac återgår till ett mer restriktivt regelverk vad gäller privatsektorbiståndet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:132 av Magnus Jacobsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en större andel av dagens bistånd ska förmedlas via de ideella organisationerna och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:228 av Josef Fransson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förändringar kring Sida och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:307 av Martin Westmont (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att med ekonomiskt stöd från biståndsbudgeten inrätta återetableringskontor i länder som många människor som i dag vistas i Sverige kommer att återvända till och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:371 av Azadeh Rojhan (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska ompröva sin biståndspolitik och se värdet av civilsamhällets biståndsverksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:386 av Björn Söder (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör göra en ordentlig översyn av Sidas organisation och åtgärda de brister som förekommer på myndigheten och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:523 av Magnus Berntsson (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska säkerställa fortsatt stöd till humanitära insatser i Afghanistan med särskilt fokus på kvinnor och flickor och kanalisera detta genom internationella organisationer och civilsamhällesorganisationer, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att inga medel eller bistånd ska ges direkt till talibanregimen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:870 av Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ha som mål att minst 50 procent av biståndet ska gå till flickor och kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att EU, relevanta FN-organ, Världsbanken och de regionala utvecklingsbankerna förstärker sitt jämställdhetsarbete med målet att minst 50 procent av allt utvecklingssamarbete ska gå till flickor och kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges regering måste stärka barnrättsperspektivet i biståndspolitiska policyer och program och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige som enskilt land såväl som medlem i EU och FN, inom IMF och Världsbanken, bör verka för att privatisering av vattenresurser stoppas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges arbete med vatten och sanitet behöver fokusera på att långsiktigt stärka och bygga nationella system och institutioner som kan tillhandahålla hållbara vatten- och sanitetstjänster och tillkännager detta för regeringen.

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen måste motverka underfinansieringen av kvinnorättsorganisationer genom tydliga, bindande löften och ökade anslag till organisationer som arbetar för kvinnors och flickors rättigheter, hbtqi-organisationer och feministiska rörelser, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa att jämställdhetsarbetet resurssätts över alla politikområden och att anslagen ökar i det bilaterala biståndet till multilaterala organisationer och till civilsamhällesorganisationer och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utveckla och inkludera ett bredare perspektiv kopplat till kvinnors frihet och egenmakt som innebär en holistisk syn på att motverka de strukturer som hindrar kvinnors och flickors fullständiga, jämlika och meningsfulla deltagande och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör bidra till framtagandet av globala mål, genomförandestrategier och indikatorer samt verka för att finansiella resurser avsätts för att utmana normer och värderingar kring kvinnors och mäns ansvar för det obetalda hem- och omsorgsarbetet och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska främja jämställdhet på arbetsmarknaden, arbetsplatser och i skolor och motverka våld och trakasserier i dessa miljöer genom att verka för alla kvinnors, flickors och hbtqi-personers produktiva sysselsättning, skäliga arbetsvillkor, tillgång till vatten och sanitet och lika ekonomiska rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med en kompletterande plan till reformagendan för bistånd, som syftar till att aktivt verka för rätten att organisera sig i fria och oberoende fackföreningar och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:919 av Niklas Sigvardsson m.fl. (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra dialogen med ideella organisationer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja ett långsiktigt perspektiv och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att biståndet inte villkoras av migrations- och handelspolitiska mål och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:961 av Martin Ådahl (C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödet till demokratiska organisationer i Belarus bör utökas inom budgetramen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1213 av Yusuf Aydin (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öronmärka en del av biståndet till förföljda kristna och andra utsatta minoriteter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det öronmärkta biståndet för förföljda kristna och andra utsatta minoriteter ska kanaliseras via kyrkor och andra lokala ideella organisationer i Mellanöstern och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1216 av Yusuf Aydin (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige, genom FN och EU, ska verka för återuppbyggandet av kristna respektive andra etnoreligiösa områden i Irak och Syrien och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1430 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ett främjat stöd till Somaliland Development Fund och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom ramen för biståndsverksamheten i regionen se över ett tillfälligt stöd till områdena Puntland och Galmudug och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör arbeta för att givarsamfundet upprättar oberoende tjänstemyndigheter som mellanhänder mellan givarsamfundet och den somaliska staten å ena sidan och de organisationer som tillhandahåller tjänster å andra sidan och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1438 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att särskilt beakta bistånd och stöd till minoriteter och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1619 av Elisabeth Thand Ringqvist (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör vara ledande när det gäller att stödja insatser för att bygga

- motståndskraftiga globala system för att förhindra framtida pandemier och hot mot global hälsa och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör arbeta för att Sverige ska initiera ett mer omfattande samarbete med privat näringsliv för att hitta innovativa och hållbara lösningar på immuniseringsutmaningar, inklusive för att mildra hälsopåverkan på klimatet, och tillkännager detta för regeringen.
 3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör höja sitt finansiella understöd till den globala vaccinaliansen (Gavi) och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1627 av Matilda Ernkrans m.fl. (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera mer stöd till det fackliga biståndet för att bekämpa orättvisor samt motverka exploatering av arbetare och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2471 av Azadeh Rojhan m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara aktivt i pågående internationella initiativ och globala processer för att stärka de globala matsystemen och utrota hungern och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka Ukraina och närområdet genom att stödja ländernas handel och den egna matproduktionen för en tryggare livsmedelsförsörjning och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2551 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av det svenska biståndets utbetalningar så att avräkning sker för kostnader Sverige har för landets migranter som inte tillåts återvända, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:2625 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvecklingssamarbetet ska utformas med grund i principerna för effektivt utvecklingssamarbete, rättighetsperspektivet och de fattigas perspektiv, inte villkoras mot Sveriges utrikes- eller handelspolitiska intressen, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett starkt, pålitligt och långsiktigt utvecklingsstöd via det svenska civilsamhället och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra informations- och kommunikationsstödet till svenska biståndsorganisationer och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en uppföljning av regeringens tillämpning av principerna och perspektiven för effektivt bistånd ska redovisas genom löpande skrivelser till riksdagen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 och Parisavtalet ska styra utvecklingspolitiken och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att FN leder utvecklingen av en bindande internationell skuldlösningsmekanism, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka klimatbiståndet och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i enlighet med FN:s barnrättskommitté säkerställa ett barnrättsperspektiv i frågor som rör internationellt samarbete kring miljö, klimatbistånd och klimatfinansiering och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett starkt bistånd för ökad klimaträttvisa och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka andelen bistånd till klimat, miljö och biologisk mångfald och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja utvecklingen av hållbara livsmedelssystem och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bistånd inom jordbrukssektorn ska ha särskilt fokus på att främja småskaliga jordbruk, hållbara jordbrukspraktiker, kvinnliga jordbrukare och klimat- och miljöanpassning av jordbruket, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige genom utvecklingsarbetet ska se till att hbtqi-rättigheter stärks, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att biståndet utgår från lokala behov, skapar arbeten på plats samt är miljö- och klimatmässigt hållbart och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett ramverk som aktivt motarbetar så kallat markrofferi samt hänsynslös exploatering av land, vatten och minoritetsgrupper av företag i både Sverige, EU och internationellt och tillkännager detta för regeringen.

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna det långsiktiga utvecklingssamarbetet liksom det humanitära biståndet och inte ställa dessa emot varandra och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att den internationella humanitära hjälpen till människor i nöd utökas och för att stärka kapaciteten att ge snabba insatser i krisläge och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avsätta riktade medel till lokala kvinnoledda organisationer för att öka mängden och kvaliteten på finansieringen som går till dessa och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige måste stå upp för Grand Bargain-målet om att minst 25 procent av humanitärt bistånd ska gå till lokala organisationer i samarbetsländer och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3030 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta ett instrument för att fondera biståndsmedel vars utbetalningar frusits och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3061 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör understödja Ukrainas restaurering av miljön och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör samordna åtgärder för att stödja efterkrigstidens gröna omställning i hela Ukraina och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3106 av Morgan Johansson m.fl. (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara en stark global röst och föra en solidarisk, rättvis och jämställd biståndspolitik och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska fortsätta att uthålligt stödja Ukraina, samtidigt som vi bekämpar fattigdom och hungersnöd i andra delar av världen, och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om regeringens reformagenda för biståndet och dess brist på transparens och förankring och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkra ett långsiktigt stöd till Ukraina och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätthålla biståndet till organisationer som verkar i Afghanistan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en bred, aktiv och progressiv strategi för Afrika och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det stöd Sverige ger i form av humanitärt stöd och utvecklingsbistånd till Sudan bör upprätthållas och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör upprätthålla biståndet till och utöka handeln med Latinamerika och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja den demokratiska utvecklingen i Guatemala och regionen, inte minst genom förlängt stöd till civilsamhället, och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om klimatförändringarnas effekter och utmaningar och om att ett ökat klimatbistånd är centralt i det internationella arbetet och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska bidra till fonden för klimatrelaterade skador och förluster och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att biståndet ska bidra till kapacitetsutveckling i samarbetsländerna och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att handelsbiståndet tydligt bör kopplas till Agenda 2030 och målen i Parisavtalet och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om folkrörelsebiståndet och civilsamhällets roll och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det bistånd som förmedlas via det svenska civilsamhället och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Folke Bernadotteakademien är ett viktigt verktyg för att bidra till internationell fredsfrämjande verksamhet och i genomförandet av biståndet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3107 av Morgan Johansson m.fl. (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Rysslands anfallskrig är oprovocerat, olagligt och oförsvarligt och att

- Sveriges militära, ekonomiska och humanitära stöd till Ukraina ska fortsätta, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara ledande i Agenda 2030-arbetet och driva på Parisavtalets genomförande, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att driva på för höjda klimatambitioner i Sverige, EU och FN och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3162 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av ett starkt och pålitligt svenskt bistånd som utrikes- och säkerhetspolitiskt verktyg och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3168 av Anna Lasses m.fl. (C):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenskt utvecklingssamarbete behöver fokuseras på att skapa hållbara jobb, på klimatomställning och tillgång till grön energi, på demokratiutveckling, på ett levande civilsamhälle i både Sverige och mottagarländerna och på rättsstatens principer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att civilsamhället, både i Sverige och i mottagarländerna, är en viktig partner för att effektivt nå ut med bistånd och att det svenska civilsamhället bör ses som en självklar del av Team Sweden och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det svenska biståndet bör prioritera skapandet av fler hållbara jobb, med särskilt fokus på småföretagare, unga och kvinnor, och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klimatbiståndet inte ska finansiera fossila utsläpp utan gå till de länder som har svårast att själva klara omställning och anpassning samtidigt som det bidrar till det riksdagsbundna målet för svenskt bistånd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenskt bistånd i större utsträckning ska möjliggöra för fler barn och unga, flickor och pojkar, att få tillgång till skola och utbildning och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges Afghanistanstrategi behöver uppdateras efter talibanernas övertagande, där ett omtag behöver göras bl.a. vad gäller utformning, och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet

Motion	Motionärer	Yrkanden
3. Motioner som bereds förenklad		
2024/25:63	Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V)	10, 14 och 15
2024/25:132	Magnus Jacobsson (KD)	
2024/25:228	Josef Fransson (SD)	
2024/25:307	Martin Westmont (SD)	
2024/25:371	Azadeh Rojhan (S)	
2024/25:386	Björn Söder (SD)	2
2024/25:523	Magnus Berntsson (KD)	2 och 3
2024/25:870	Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V)	4, 5, 10, 12–15, 18, 19, 21 och 22
2024/25:919	Niklas Sigvardsson m.fl. (S)	2–4
2024/25:961	Martin Ådahl (C)	3
2024/25:1213	Yusuf Aydin (KD)	1 och 2
2024/25:1216	Yusuf Aydin (KD)	
2024/25:1430	Markus Wiechel m.fl. (SD)	21, 22 och 24
2024/25:1438	Markus Wiechel m.fl. (SD)	9
2024/25:1619	Elisabeth Thand Ringqvist (C)	1–3
2024/25:2471	Azadeh Rojhan m.fl. (S)	1 och 2
2024/25:2551	Ann-Sofie Lifvenhage (M)	
2024/25:2625	Janine Alm Ericson m.fl. (MP)	2, 5, 6, 12–18, 23–25 och 31–34
2024/25:3030	Yasmine Eriksson m.fl. (SD)	4
2024/25:3061	Rebecka Le Moine m.fl. (MP)	2 och 3
2024/25:3106	Morgan Johansson m.fl. (S)	2–5, 7, 8, 12, 14, 16, 21, 22, 24, 25 och 31
2024/25:3107	Morgan Johansson m.fl. (S)	2, 27 och 28
2024/25:3162	Kerstin Lundgren m.fl. (C)	63
2024/25:3168	Anna Lasses m.fl. (C)	5 och 8–11